

**2022** YILI

# PARA VE KUR POLİTİKASI

29 Aralık 2021

## 2022 Yılı Para ve Kur Politikasının Temel Çerçevesi

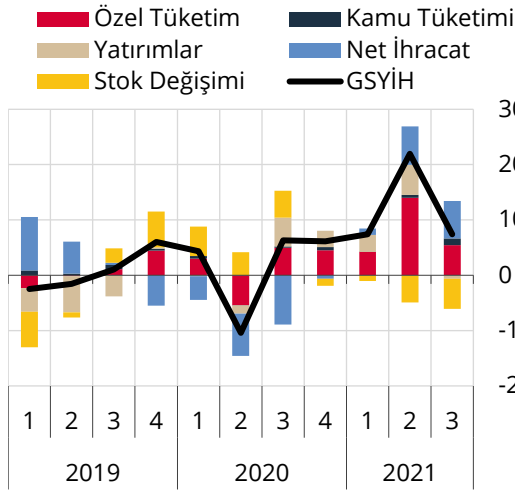
1. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) temel amacı fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Hükümetle birlikte belirlenen orta vadeli enflasyon hedefi yüzde 5 olarak korunmuştur. Para politikası, enflasyonu bu hedefe kademeli olarak yaklaştıracak şekilde oluşturulacaktır.
2. 2022 yılında, enflasyon hedeflemesi rejiminin fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zeminde oluşmasını sağlayacak şekilde uygulanmasına devam edilecektir.
3. TCMB'nin temel politika aracı bir hafta vadeli repo ihale faiz oranıdır.
4. TCMB zorunlu karşılıkları fiyat istikrarı ve finansal istikrar amaçları doğrultusunda destekleyici bir araç olarak kullanacaktır. Bu çerçevede, 2022 yılında Rezerv Opsiyon Mekanizması tamamen sonlandırılacak, yabancı para yükümlülüklerin maliyetleri artırılırken, Türk lirası mevduat gelişimini destekleyecek mekanizmalar önceliklendirilecektir.
5. TCMB, fiyat istikrarı açısından destekleyici bir unsur olan finansal istikrarı da gözetmeye devam edecektir. Bu kapsamda, TCMB 2022 yılında, parasal aktarım mekanizmasının sağlıklı işleyişini sağlamak ve makro finansal istikrara ilişkin riskleri sınırlamak amacıyla, elindeki politika araçlarını en etkin şekilde kullanacaktır.
6. Dalgalı döviz kuru rejimi sürdürülecek ve döviz kurları, serbest piyasa koşullarında, arz ve talep dengesine göre oluşacaktır.
7. Para politikasının etkinliği ve finansal istikrar açısından TCMB döviz rezervlerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. TCMB 2022 yılında da piyasa koşullarının uygun olması durumunda rezervlerini artırmaya devam edecektir.
8. TCMB, 2022 yılında şeffaflık, öngörülebilirlik ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda politika iletişimine ve veri paylaşımına devam edecektir.

## 1. Para Politikası Genel Çerçevesi

### 1.1. 2021 Yılında Makroekonomik Görünüm ve Para Politikası Gelişmeleri

- İktisadi faaliyet 2021 yılının ilk çeyreğinde salgının sınırlayıcı etkilerine rağmen, iç ve dış talep kaynaklı olarak gücünü korumuştur (Grafik 1). Mart ayı başında salgın kısıtlamalarının gevşetilmesiyle birlikte hizmetler ve bağlantılı sektörlerde iktisadi faaliyet canlanmıştır. Yılın ikinci çeyreğinde ise iktisadi faaliyet salgın kısıtlamaları ve finansal koşullardaki sıkılaşımla birlikte bir miktar ivme kaybetse de uzun dönem eğiliminin üzerinde kalmaya devam etmiştir. Üçüncü çeyrekte iç talep ve net ihracat yıllık büyümeye katkısını sürdürmüştü ve bu dönemde yıllık büyüme oranı yüzde 7,4, çeyreklik büyüme oranı ise yüzde 2,7 olarak gerçekleşmiştir. Aşılamanın toplumun geneline yayılması salgından olumsuz etkilenen hizmetler, turizm ve bağlantılı sektörlerin canlanmasına ve iktisadi faaliyetin daha dengeli bir bileşimle sürdürülmesine olanak tanımıştır.

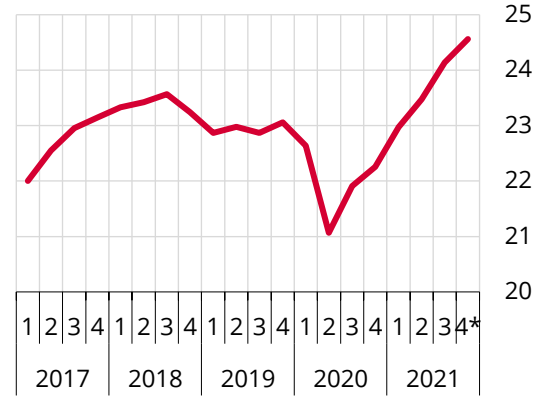
**Grafik 1: Harcama Yoluyla Yıllık Büyümeye Katkılar (% Puan)**



Kaynak: TCMB, TÜİK.

**Grafik 2: Tarım Dışı İstihdam**

(Mevsimsellikten Arındırılmış, Milyon Kişi)



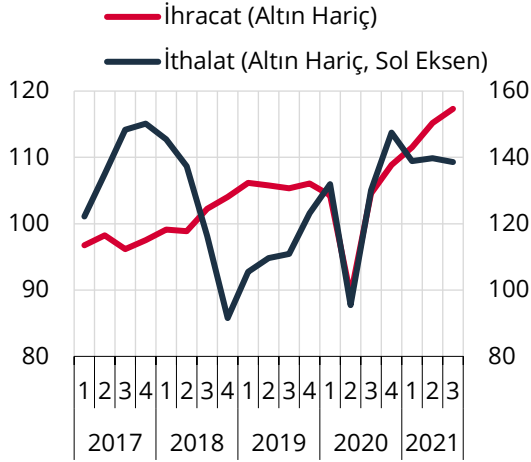
Kaynak: TÜİK.

\* Ekim ayı itibarıyla.

- İktisadi faaliyetteki güçlü seyir işgücü piyasasına da olumlu yansımıştır. Tarım dışı istihdam öncelikle sanayi sektörünün katkısı ile toparlanmaya başlamış, hizmet sektörünün sınırlı katkısına rağmen 2021 yılı ilk çeyreğinde salgın öncesi düzeylere ulaşmıştır (Grafik 2). Yılın üçüncü çeyreğinde, hizmet istihdamı açılmanın ve turizmdeki olumlu seyrin katkısıyla, sanayi istihdamı ise güçlü seyreden ihracatın desteğiyle artışını sürdürmüştür. Hizmet istihdamındaki toparlanmayla birlikte tarım dışı istihdam ve tüm alt bileşenleri salgın öncesi seviyelerini aşmıştır.

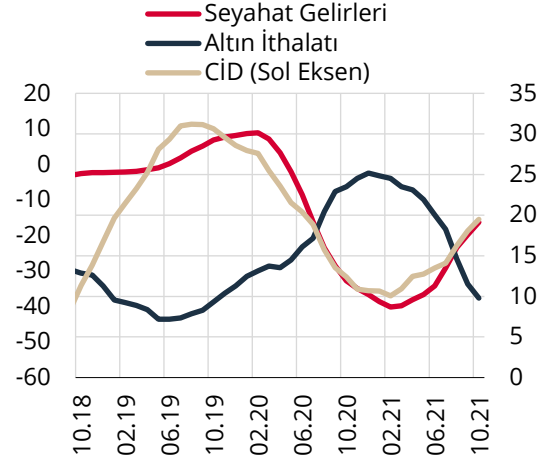
3. 2021 yılında ihracat küresel talepteki hızlı toparlanmanın katkısıyla güçlü seyrini sürdürürken iktisadi faaliyetteki toparlanmaya karşın ithalat yataya yakın seyretmiştir (Grafik 3). Hizmet gelirlerinde aşılamanın hızlanması ve kısıtlamaların kaldırılmasıyla birlikte üçüncü çeyrekte belirgin bir toparlanma görülmüştür. Böylece, emtia fiyatlarındaki artışa karşın dış ticaretteki reel dengelenme, altın ithalatındaki gerileme ve hizmet gelirlerindeki toparlanmayla birlikte cari işlemler dengesinde iyileşme görülmüştür (Grafik 4).

**Grafik 3: Dış Ticaret Miktar Endeksleri**  
(Mevsimsellikten Arındırılmış, 2015=100)



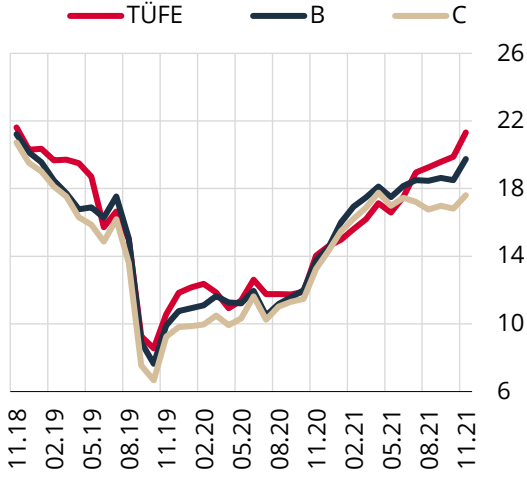
Kaynak: TCMB, TÜİK.

**Grafik 4: Cari İşlemler Dengesi, Seyahat Gelirleri ve Altın İthalatı**  
(12 Aylık Birikimli, Milyar ABD Doları)



Kaynak: TCMB.

4. 2021 yılı ilk çeyreğinde talep ve maliyet unsurları, bazı sektörlerdeki arz kısıtları, uluslararası gıda ve emtia fiyatlarındaki artış enflasyon üzerinde etkili olmuştur (Grafik 5). Yılın ikinci çeyreğinde uluslararası gıda ve emtia fiyatlarındaki yükseliş, döviz kuru gelişmeleri ve enflasyon beklentilerinin seyri enflasyonu olumsuz etkilemiştir. Tüketici enflasyonu yılın üçüncü çeyreğinde, gıda ve ithalat fiyatlarındaki artışlar ile tedarik süreçlerindeki aksaklıklar gibi arz yönlü unsurlar, yönetilen/yönlendirilen fiyatlardaki artışlar ve açılmaya bağlı talep gelişmelerinin etkisiyle yükselmiştir. Üretici yıllık enflasyonu yükselişini 2021 yılında sürdürmüştür. Bu gelişmede, döviz kuru gelişmeleri yanında, başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarındaki artışlar ve arz kısıtları önemli bir rol oynamıştır.
5. Enflasyonda dördüncü çeyrekte gözlenen yükselişte; döviz kurlarındaki gelişmeler, ithalat fiyatlarındaki artışlar ile tedarik süreçlerindeki aksaklıklar gibi arz yönlü unsurlar, yönetilen/yönlendirilen fiyatlardaki artışlar ve talep gelişmeleri etkili olmaktadır (Tablo 1).

**Grafik 5: TÜFE ve Çekirdek Göstergeler**  
(Yıllık % Değişim)

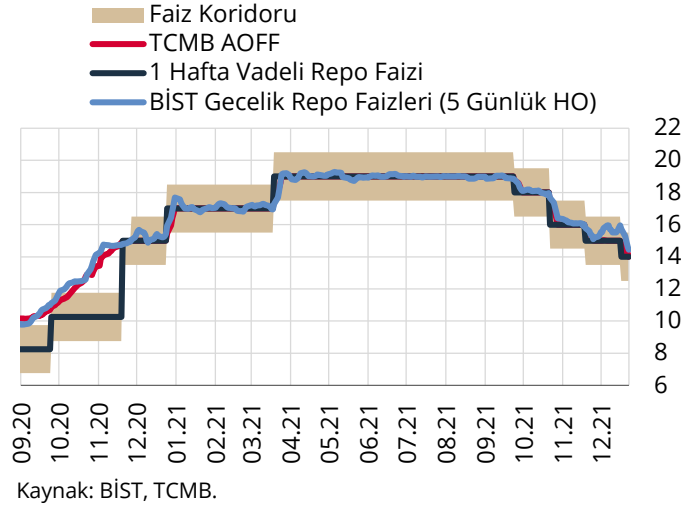
Kaynak: TÜİK.

**Tablo 1: Yıllık Tüketici Enflasyonuna Katkı**  
(% Puan)

	Oca. 21	Nis. 21	Tem. 21	Eki. 21	Kas. 21
<b>TÜFE</b>	<b>14,97</b>	<b>17,14</b>	<b>18,95</b>	<b>19,89</b>	<b>21,31</b>
<b>Temel Mallar (Altın Dahil)</b>	6,2	6,7	6,3	5,3	5,6
<b>Gıda ve Alkolsüz İçecekler</b>	4,3	4,4	6,1	6,8	6,9
<b>Alkollü İçecekler ve Tütün</b>	0,1	0,2	0,1	0,4	0,4
<b>Enerji</b>	1,0	2,1	2,6	3,1	3,9
<b>Hizmet</b>	3,4	3,8	3,9	4,3	4,6

Kaynak: TCMB, TÜİK.

- TCMB, Mart ayında önden yüklemeli ve güçlü bir parasal sıkılaştırma yapmış ve politika faizini yüzde 17'den yüzde 19'a yükseltmiştir (Grafik 6). TCMB, 2021 yılının ikinci çeyreğinde parasal duruşun dezenflasyon sürecini en kısa sürede tesis edecek ve orta vadeli hedeflere ulaşılmasını sağlayacak bir sıkılık düzeyinde belirlenmeye devam edeceği yönünde bir iletişimde bulunmuştur. Bu çerçevede, Nisan-Ağustos döneminde politika faizini sabit tutmuştur.
- TCMB, para politikasının etkileyebildiği talep unsurları, çekirdek enflasyon gelişmeleri ve arz şoklarının yarattığı etkilerin ayrıştırılmasına yönelik analizleri değerlendirerek politika faizinde Eylül-Aralık döneminde toplamda 500 baz puan indirim yapmıştır. Böylelikle TCMB, Aralık ayında, arz yönlü ve para politikası etki alanı dışındaki arazi faktörlerin fiyat artışları üzerinde oluşturduğu geçici etkilerin ima ettiği alanın kullanımının tamamlanmasına karar vermiştir.
- Mart ayında gerçekleştirilen parasal sıkılaştırmanın krediler üzerindeki yavaşlatıcı etkileri yılın ikinci çeyreğinde gözlenmeye başlamakla birlikte, bireysel kredi kullanımında Mayıs ayı sonundan itibaren belirgin bir artış olmuştur. Bu artışta büyük ölçüde tam açılma ile birlikte ertelenmiş talebin güçlü bir şekilde devreye girmesinin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bireysel kredi büyümesinin ılımlı seyre dönmesi amacıyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından Temmuz ve Eylül aylarında alınan kararlar ile birlikte makroihtiyati çerçeve güçlendirilmiştir. Eylül ayından itibaren para politikası duruşunda yapılan güncellemeler sonrasında ticari kredi büyümesinde toparlanma gözlenmektedir.
- TCMB, 1 Temmuz 2021 tarihli duyurusu ile fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda, parasal aktarım mekanizmasının etkinliğinin artırılması amacıyla zorunlu karşılık düzenlemesinde değişikliğe gitmiştir. Bu kapsamda yabancı para mevduat/katılım fonu hesaplarından Türk lirası mevduat/katılım fonu hesaplarına dönüşen tutarların zorunlu karşılık yükümlülüğünden muaf tutulmasına ve Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıklara bankacılık sistemindeki toplam mevduat/katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde ilave faiz/nema uygulanmasına karar vermiştir.

**Grafik 6: Kısa Vadeli Faiz Oranları (%)**

10. TCMB, 21 Aralık 2021 tarihli duyurusuyla ise bankacılık sistemindeki toplam mevduat/katılım fonu içinde Türk lirasının payının artırılması amacıyla yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 20 Aralık 2021 tarihinde mevcut olan döviz tevdiat hesaplarının ve döviz cinsinden katılım fonlarının Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüşmesi halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerine destek sağlanmasına ve bu kapsamda dönüşen tutarların da zorunlu karşılık yükümlülüğünden muaf tutulmasına karar vermiştir.

## 1.2. 2022 Yılında Para Politikası

### Enflasyon Hedeflemesi Çerçevesi ve 2022 Yılı Uygulaması

11. TCMB'nin temel amacı fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Bu amaç doğrultusunda TCMB, sahip olduğu tüm araçları kullanmaya devam edecektir. Para politikası kararları, manşet ve çekirdek enflasyon gelişmeleri, enflasyon beklentileri, para politikasının etkileyebileceği talep unsurları, arz yönlü gelişmeler, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer tüm unsurlardaki gelişmeler dikkate alınarak oluşturulmaktadır. Başta enflasyon ve iktisadi faaliyet olmak üzere makroekonomik göstergelerin tamamını dikkate alan veri odaklı ve sürdürülebilir fiyat istikrarını önceleyen bir yaklaşım ile hareket edilecektir.
12. TCMB'nin temel politika aracı bir hafta vadeli repo ihale faiz oranıdır. Zorunlu karşılıklar da fiyat istikrarı ve finansal istikrar amaçları doğrultusunda destekleyici bir araç olarak kullanılacaktır.
13. Hükümetle birlikte belirlenen orta vadeli enflasyon hedefi yüzde 5 olarak korunmuştur. Para politikası, enflasyonu bu hedefe kademeli olarak yaklaştıracak şekilde oluşturulacaktır. Orta vadeli enflasyon hedefine yakınsarken, TCMB'nin Enflasyon Raporlarında paylaştığı tahminler enflasyon beklentilerine yönelik referans oluşturacak ara hedef işlevi görecektir. Dolayısıyla enflasyonun gelecek dönemdeki seyri konusunda iktisadi birimlere rehberlik etmesi öngörülen değerler, kısa vadede enflasyon tahminleri, orta vadede ise enflasyon hedefidir. 2022 yılında, enflasyon hedeflemesi rejiminin fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zeminde oluşmasını sağlayacak şekilde uygulanmasına devam edilecektir.
14. TCMB'nin hesap verme yükümlülüğünün bir unsuru olan belirsizlik aralığı, önceki yıllarda olduğu gibi hedef etrafında her iki yönde 2 yüzde puan olarak korunmuştur. Yıl içinde enflasyon gelişmelerine ilişkin kapsamlı değerlendirmeler Enflasyon Raporu aracılığıyla kamuoyuyla paylaşılacaktır. Yıl sonunda gerçekleşen enflasyonun belirsizlik aralığının dışında kalması durumunda ise hesap verebilirlik ilkesi gereği Hükümet'e "Açık Mektup" yazılacaktır.

15. TCMB, fiyat istikrarı açısından destekleyici bir unsur olan finansal istikrarı da gözetmeye devam edecektir. 2022 yılında, fiyat istikrarına odaklı uygulanacak para politikasının makrofinansal risklerin sınırlandırılması için de kritik önemde olduğu değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, TCMB 2022 yılında, parasal aktarım mekanizmasının sağlıklı işleyişini sağlamak ve makrofinansal istikrara ilişkin riskleri sınırlamak amacıyla, elindeki politika araçlarını en etkin şekilde kullanacaktır.
16. Para politikası duruşu, enflasyon görünümüne yönelik risklerin kaynağına, kalıcılığına ve para politikası ile ne ölçüde kontrol altına alınabileceğine dair değerlendirmeler dikkate alınarak, temkinli bir yaklaşımla enflasyonun kalıcı olarak düşürülmesi ve fiyat istikrarı hedefine ulaşılması odağında belirlenecektir. Bu doğrultuda politika duruşu, enflasyon gelişmeleri, enflasyon beklentileri ve bunlar üzerinde kısa vadede etkili olacağı öngörülen geçici unsurlar da dikkate alınarak dezenflasyon sürecini en kısa sürede tesis edecek ve orta vadeli hedeflere ulaşmaya kadar bunun sürekliliğini sağlayacak bir sıkılık düzeyinde belirlenmeye devam edilecektir.
17. Para politikası kararlarının birikimli etkileri 2022 yılının ilk çeyreğinde yakından takip edilecek ve bu dönemde fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zeminde yeniden şekillenmesi amacıyla geniş kapsamlı politika çerçevesi gözden geçirme süreci yürütülecektir.

### **Karar Alma Süreci ve İletişim Politikası**

18. TCMB, para politikası kararlarını orta vadeli bir perspektifle, enflasyonu etkileyen tüm unsurları dikkate alarak veri odaklı bir yaklaşımla vermeye devam edecektir. Bu çerçevede, manşet ve çekirdek enflasyon, enflasyonun ana eğilimi, para politikasının etkileyebileceği talep unsurları, arz yönlü gelişmeler, arz şoklarının yarattığı etkilerin ayrıştırılmasına yönelik analizler ve fiyatlandırma davranışına ilişkin detaylı bir veri seti izlenmektedir. Bu bağlamda, uluslararası finansal koşullar, para ve kredi gelişmeleri, arz ve talep göstergeleri, maliyet unsurları, ekonominin çevrimsel durumu ve beklentiler gibi enflasyonun belirleyicilerine ilişkin kapsamlı analizler esas alınacaktır.
19. Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısı öncesindeki yedi günlük süre "sessiz dönem" olarak adlandırılmakta olup, bu süre içinde para politikasına yönelik dış iletişim yapılmamaktadır. Bu dönem içerisinde PPK toplantısına hazırlık amacıyla karar alma sürecine teknik girdi sağlayan birimler Para Politikası Kuruluna kapsamlı analiz ve değerlendirmeler yapmaktadır.
20. PPK, 2022 yılında, önceden açıklanan bir takvim çerçevesinde yılda 12 toplantı yapacaktır.<sup>1</sup> Para politikası kararı ile kısa gerekçesi, İngilizce çevirisi ile birlikte, toplantı ile aynı gün saat 14.00'te; PPK'nın ayrıntılı değerlendirmelerini içeren toplantı özeti ise toplantıyı takip eden beş iş günü içinde TCMB internet sayfasında yayımlanacaktır.
21. Para politikası iletişimine, şeffaflık, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik ilkeleri doğrultusunda devam edilecektir. Para politikasının temel iletişim araçları PPK duyuruları ve Enflasyon Raporu'dur. Enflasyon Raporu'nun yılda dört defa yayımlanmasına ve para politikası uygulamalarının kamuoyu ile iletişiminin etkin bir şekilde yapılabilmesi amacıyla bilgilendirme toplantılarıyla tanıtılmasına devam edilecektir.
22. TCMB'nin faaliyetleri, para politikası uygulamaları ve döneme özgü gelişmeler hakkında Başkan tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna yılda iki defa sunum yapılmaya devam edilecektir. Ayrıca, Başkan tarafından diğer platformlarda yapılan sunum ve konuşmalar iletişim politikasının önemli bir bileşeni olmaya devam edecektir.

<sup>1</sup> 2022 yılı toplantı ve rapor takvimi Ek 2'de yer almaktadır.



23. Finansal İstikrar Raporu, TCMB'nin bir diğer önemli iletişim aracı olmaya devam edecektir. Bunun yanı sıra, aylık enflasyon gelişmelerini alt kalemler itibarıyla özetleyen "Aylık Fiyat Gelişmeleri" raporu iletişim politikasının bir parçasını oluşturacaktır. Bunlara ek olarak, para ve kur politikası çerçevesi kapsamında zorunlu karşılık düzenlemelerine, Türk lirası ve döviz likiditesi yönetimine ilişkin kamuoyuyla paylaşılan duyurular operasyonel çerçeveye yönelik iletişimin önemli unsurlarıdır.
24. TCMB'nin görev alanı dâhilindeki ekonomi politikalarının üretilmesinde ve uygulanmasında ulusal/uluslararası kurum, kuruluş, platform ve diğer merkez bankaları ile iş birliği ve karşılıklı anlayışın güçlendirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca, ülkemize yatırım yapan veya yatırım yapmayı hedefleyen yatırımcılar ile ülkemiz ekonomisini yakından takip eden ekonomist ve analistlerle doğrudan ve etkin iletişim kurulması da TCMB politikalarının daha iyi anlaşılması için kritik bir unsurdur. Bu doğrultuda, TCMB bünyesinde "Yatırımcı İlişkileri ve Uluslararası Kuruluşlar Genel Müdürlüğü" kurulmuştur.
25. Reel sektör temsilcileri, yatırımcılar, analistler ve ekonomistler ile belli bir takvim çerçevesinde bir araya gelinerek politika çerçevesi ve makroekonomik görünüm hakkında bilgilendirmeler yapılacaktır. TCMB iletişiminin önemli hedef gruplarından olan basın, akademik çevreler ve genel kamuoyu ile iletişim sürdürülecektir.
26. TCMB tarafından yayımlanan çalışma tebliğleri, ekonomi notları, blog yazıları ve TCMB'nin faaliyetleri ile para politikası uygulamaları hakkında çeşitli platformlarda yapılan sunumlar da kamuoyunun bilgilendirilmesinde önemli bir paya sahip olacaktır. Önceki yıllarda olduğu gibi, sosyal medya, Herkes İçin Ekonomi mikrositesi gibi platformlar kullanılmaya; toplantılar, seminerler ve etkinlikler düzenlenmeye devam edilecektir.
27. Enflasyonun hedefin üzerinde seyretmesinde yapısal faktörlerin etkisi önemlidir. Enflasyondaki katılık ve oynaklıkları azaltacak yapısal reformlara devam edilmesi fiyat istikrarına ve toplumsal refaha önemli katkıda bulunacaktır. Bu kapsamda TCMB yapısal unsurların analizine ve bunlarla ilgili kamuoyunda farkındalığı artırmaya yönelik çabalarını sürdürecektir ve tüm iletişim araçlarını bütüncül bir yaklaşımla kullanacaktır.
28. Fiyat istikrarının sağlanması için, güçlü bir politika koordinasyonu ile tüm paydaşları içeren bütüncül bir makro politika bileşimine ihtiyaç duyulmaktadır. Enflasyon hedeflerinin tüm paydaşlarca sahiplenilmesi ve fiyat istikrarı yolundaki çabaların ortak bir anlayışla toplumsal mutabakat içerisinde yürütülmesi, makro politikaların eşgüdüm içerisinde belirlenmesi, para politikası etkinliğini güçlendirecektir. Bu kapsamda maliye politikası duruşu ve para politikasıyla eşgüdümü büyük önem arz etmekte ve mali disiplinin sürdürülmesi önemini korumaktadır.
29. Politika kararlarını yakın ve gerçek zamanlı veriler ile bilimsel temeli güçlü analizler ışığında şekillendirmek ve sürdürülebilir fiyat istikrarına katkı sağlamak amacıyla oluşturulacak araştırma gündemi kamuoyu ile paylaşılacaktır.
30. Oluşturulan araştırma gündemiyle uyumlu olarak, ulusal ve küresel akademik ve pratik kapasitenin yapısal sorunların çözümüne katkı vermesini sağlayacak araştırma ve geliştirme çalışmaları için araştırmacılar davet edilecek ve ortak çalışmalar yürütülecektir.

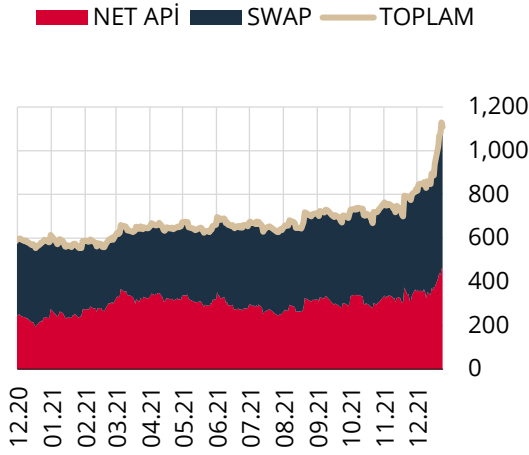


## 2. 2021 Yılında Türk Lirası ve Döviz Likiditesi Gelişmeleri

### 2021 Yılında TL Likidite Gelişmeleri

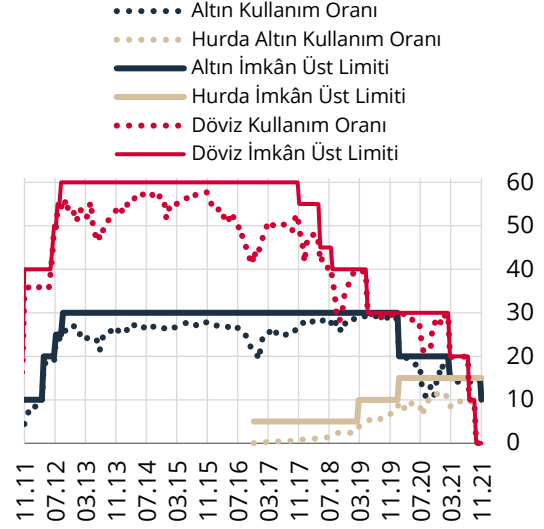
31. Sistemin fonlama ihtiyacı bir önceki yıl sonuna göre yaklaşık olarak 494,8 milyar TL yükselmiş olup 24 Aralık 2021 itibarıyla 1.109,2 milyar TL seviyesindedir (Grafik 7). 2021 yılında, para tabanı gelişmeleri, TL karşılığı döviz işlemleri ile Hazine'nin net borçlanma tutarındaki artış sistemin fonlama ihtiyacını artırıcı, reeskont kredileri kullandırılmaları ise azaltıcı etkiye sebep olmuştur.

**Grafik 7: TCMB Fonlaması (Milyar TL)**



Kaynak: TCMB.

**Grafik 8: ROM Düzenlemeleri (%)**



Kaynak: TCMB.

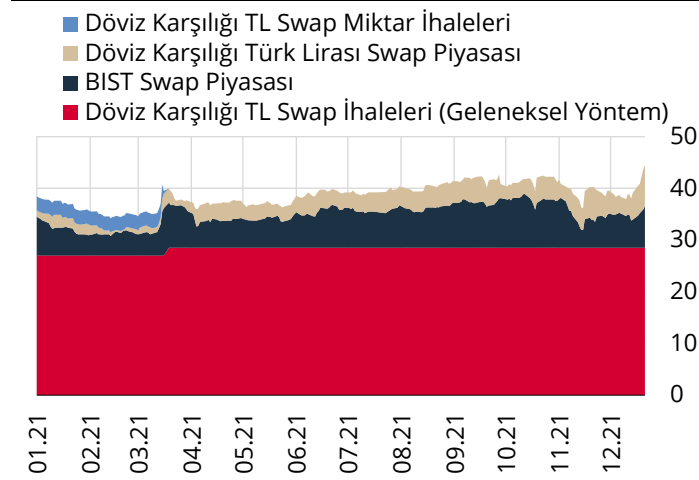
32. Sistemin fonlama ihtiyacı, Açık Piyasa İşlemlerinin (APİ) net etkisi ile döviz ve altın karşılığında gerçekleştirilen swap işlemlerince sağlanmaktadır (Grafik 7). 2020 yıl sonunda 338 milyar TL olan swap işlem tutarı, yaklaşık olarak 313 milyar TL artış göstererek 24 Aralık 2021 tarihi itibarıyla 651 milyar TL seviyesine yükselmiştir. 2020 yıl sonunda 276,6 milyar TL olan net APİ ise yaklaşık 181,2 milyar TL artış göstererek 24 Aralık 2021 tarihi itibarıyla 457,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır.
33. 2021 yılında TCMB, APİ çerçevesinde genel olarak bir hafta vadeli repo miktar ihaleleri yoluyla fonlama sağlamıştır.
34. 2021 yılında TCMB, doğrudan alım yöntemi ile piyasadan Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) alımı gerçekleştirilmemiştir.
35. 2021 yılında TCMB, APİ işlemlerinde işlem karşılığı teminat kabul ettiği kıymetler setini genişletmiştir. Bu kapsamda TCMB tarafından bankalara, repo işlemlerinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) ve Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Şirketi (HMKŞ) tarafından ihraç edilen Türk lirası cinsi DİBS ve kira sertifikalarına ilaveten, HMB ve HMKŞ tarafından kurumsal yatırımcılara ihraç edilen altın ve yabancı para (ABD doları ve Euro) cinsi DİBS ve kira sertifikalarının da repo karşılığı kıymet olarak kabul edilmesi imkânı tanınmıştır.
36. Parasal aktarım mekanizmasının etkinliğinin artırılması amacıyla yıl boyunca zorunlu karşılıklara ilişkin çeşitli adımlar atılmıştır. 5 Mart tesis tarihinden geçerli olmak üzere Türk lirası zorunlu karşılık oranları 200 baz puan artırılmıştır. Ayrıca, Türk lirası zorunlu karşılıkların döviz cinsinden tesis edilmesi imkânı azami oranı 5 Mart tesis tarihinde yüzde 30'dan yüzde 20'ye, 6 Ağustos tesis tarihinde yüzde 20'den yüzde 10'a ve 1 Ekim tesis tarihinde yüzde 10'dan yüzde 0'a düşürülerek sonlandırılmıştır. Türk lirası zorunlu

karşılıkların standart altın cinsinden tesis edilmesi imkânı azami oranı ise 5 Mart tesis tarihinde yüzde 20'den yüzde 15'e ve 12 Kasım tesis tarihinde yüzde 15'ten yüzde 10'a düşürülmüştür (Grafik 8). Atılan bu adımlar sonucunda Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılık tutarında yaklaşık 60 milyar TL artış olmuştur.

## 2021 Yılında Döviz Likiditesi Gelişmeleri

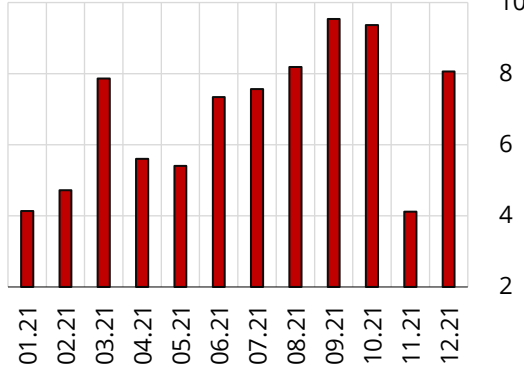
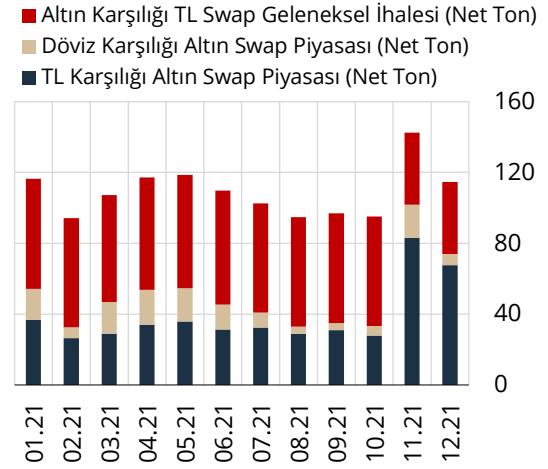
37. 2021 yılında TCMB, döviz karşılığında gerçekleştirilen swap işlemleri çerçevesinde, geleneksel yöntemle döviz karşılığı TL swap ihaleleri, BİST swap piyasası işlemleri ve döviz karşılığı TL swap piyasası işlemleri yoluyla fonlama sağlamıştır (Grafik 9).

**Grafik 9: TCMB Tarafı Döviz Karşılığı TL İşlemleri**  
(Stok, Milyar ABD Doları)



Kaynak: TCMB.

38. TCMB, geleneksel ihale yöntemiyle gerçekleştirdiği döviz karşılığı TL swap işlemlerine ve kotasyon yöntemiyle gerçekleştirdiği döviz karşılığı TL swap piyasası işlemlerine 2021 yılında da devam etmiştir. 24 Aralık 2021 tarihi itibarıyla, geleneksel ihale yöntemiyle gerçekleştirilen döviz karşılığı TL swap işlemleri kaynaklı stok miktarı 28,5 milyar ABD doları, kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen döviz karşılığı TL swap piyasası işlemleri kaynaklı stok miktarı ise 7,9 milyar ABD doları büyüklüğündedir. Miktar ihalesi yöntemiyle gerçekleştirilen döviz karşılığı TL swap işlemlerinde ise stok miktarı 22 Mart 2021 tarihi itibarıyla sıfır düzeyine inmiş ve 2021 yılında yeni bir işlem gerçekleştirilmemiştir.
39. TCMB, BİST Swap Piyasasında ABD doları ile euro para birimleri cinsinden ve para politikası faiz oranları ile uyumlu bir şekilde işlem gerçekleştirmeye 2021 yılında da devam etmiştir. 24 Aralık 2021 tarihi itibarıyla BİST Swap Piyasası'ndaki TCMB tarafı swap işlem tutarı 8,1 milyar ABD doları seviyesindedir (Grafik 10).
40. 27 Aralık 2021 tarihinde API fonlaması swap fonlaması arasında dengenin sağlanması, vade yapısının ölçülü bir şekilde kısaltılması ve swap ihalelerinde kazanan bankaların dağılımının iyileştirilmesine yönelik adımlar atılmıştır.

**Grafik 10: TCMB BIST Swap Piyasası İşlemleri (Milyar ABD Doları)****Grafik 11: TCMB Altın Swap İşlemleri (Net Ton)**

41. Bankaların likidite yönetimindeki etkinliğin artırılması ve altın cinsi tasarrufların finansal sisteme dâhil edilmesine katkı sağlanması amacıyla 2019 yılında uygulamaya alınan Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası ile Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasası işlemlerine 2021 yılında devam edilmiştir. 24 Aralık 2021 tarihi itibarıyla kotasyon yöntemi ile gerçekleştirilen Altın Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası işlem tutarı net 67,7 ton, Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasası işlem tutarı net 6,3 ton ve Türk lirası karşılığı altın swap ihale stok miktarı net 40,7 ton seviyesindedir (Grafik 11).
42. TCMB, BIST nezdinde faaliyet gösteren Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda (VİOP) 31 Ağustos 2018 tarihinde başladığı TL uzlaşmalı vadeli döviz işlemlerine, piyasa koşullarına bağlı olarak 2021 yılında da devam etmiştir. Bu kapsamda, 2021 yılı başında 1,4 milyar ABD doları tutarında olan işlem hacmi büyüklüğü, yıl boyunca kademeli olarak azaltılırken yılın son ayındaki işlemlerle stok miktarda artış gözlenmiştir. 24 Aralık 2021 tarihi itibarıyla VİOP nezdindeki TCMB kısa pozisyon tutarı 978 milyon ABD doları seviyesindedir.
43. 24 Aralık 2021 itibarıyla döviz üzerinden düzenlenen senetlerin reeskonta kabulü suretiyle ihracatçılar ile döviz kazandırıcı hizmetler ve faaliyetlerde bulunan firmalara TL olarak kullanılan reeskont kredisi kullanımı 18,9 milyar ABD doları düzeyinde, Türk lirası üzerinden düzenlenen senetlerin reeskonta kabulü suretiyle kullanılan reeskont kredisi kullanımı ise 0,7 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Reeskont kredilerinin TCMB döviz rezervlerine katkısı ise 20,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiş olup, söz konusu katkının yıl sonunda 21 milyar ABD doları seviyesine yükselmesi beklenmektedir.
44. Türk lirası zorunlu karşılıkların döviz ve standart altın cinsinden tesis edilmesi imkânı üst limitlerinde yapılan değişikliklerle eş zamanlı olarak yapılan yabancı para zorunlu karşılık oran artışlarının etkisiyle yabancı para cinsinden zorunlu karşılık tesislerinde yıl boyunca yaklaşık 10 milyar ABD doları artış olmuştur (Ek 1).
45. Diğer merkez bankaları ile yapılan ikili para takası (swap) anlaşmaları, para takası finansmanlı ticaret mutabakatı yoluyla ikili ticareti ve her iki ülkenin ekonomik kalkınmasına yönelik olarak mali iş birliğini teşvik etme amacını taşımaktadır. Bu kapsamda, 2021 yılında üç anlaşma imzalanmıştır: 4 Haziran 2021 tarihinde imzalanan anlaşma ile TCMB ile Çin Halk Cumhuriyeti Merkez Bankası arasında 30 Mayıs 2019 tarihinde imzalanan ikili para takası anlaşmasının limiti 46 milyar Türk lirası ve 35 milyar Çin yuanına yükseltilmiştir. 12 Ağustos 2021 tarihinde Kore Merkez Bankası ile 17,5 milyar Türk lirası karşılığı 2,3 trilyon Kore wonu limitli bir swap anlaşması imzalanmıştır. Son olarak, Katar Merkez Bankası ile imzalanan swap anlaşması, süresinin dolması nedeniyle 17 Eylül 2021'de 3 yıllık bir süre için yenilenmiştir.

### 3. 2022 Yılında TL ve Döviz Likidite Yönetimi

46. Likidite yönetiminin para politikası aktarım mekanizması etkinliğine destek olması açısından fonlamanın miktarı, kullanılan araçlar, dağılım, vade ve teminat yapısı önem arz etmektedir. Bu çerçevede, mevcut TL likidite yönetiminin temel bileşenleri olan API ve swap işlemlerinin büyüklüğü, toplam fonlamadaki payları, imkân bazında dağılımı ve teminatlandırma yapısı 2022 yılı TL likidite yönetimi kapsamında gözden geçirilecek, API fonlamanın teminat yapısında Türk lirası cinsi varlıkların payı artırılacak, swap miktarı kademeli şekilde azaltılacaktır.

#### 2022 Yılında TL Likidite Yönetimi Çerçevesi

47. TCMB'nin temel politika aracı bir hafta vadeli repo miktar ihaleleridir. Türk lirası likidite yönetiminde;

- Günlük repo ihale miktarı belirlenirken ikincil piyasa gecelik faiz oranları ortalamasının politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı civarında oluşması,
- Uygulanan likidite yönetimi stratejisi ile uyumlu şekilde para piyasalarının etkin ve istikrarlı çalışması,
- Kullanılan araçların para politikasının etkinliğini desteklemesi ve
- Ödeme sistemlerinin kesintisiz çalışmasının temini

hedeflenecektir. Bu hedeflere ulaşmak ve para politikasının etkinliğini artırmak için likidite yönetimi genel çerçevesi belirlenirken, piyasadaki likidite düzeyi ve likiditenin sistem içindeki dağılımı da dikkate alınacaktır.

48. Likiditenin haftanın günlerine dengeli dağılımının sağlanması amacıyla gerekli görülen günlerde vadeleri 5 ile 12 gün arasında olmak kaydıyla farklı vadelerde birden fazla repo ihalesi açılmaya devam edilebilecektir. Likiditede öngörülemeyen nedenlerle sıkışıklık ortaya çıkması halinde 13.00-16.00 saatleri arasında haftalık vadede miktar yöntemiyle gün içi repo ihalesi yapılabilecektir.

49. TCMB'nin, likidite yönetiminde araç çeşitliliğini ve operasyonel esnekliğini koruyabilmesi için teknik nedenlerle API portföyünde yeterli miktarda DİBS veya HMKŞ tarafından ihraç edilen Türk lirası cinsi kira sertifikası bulundurması gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde sistemin fonlama ihtiyacı ve bankacılık sistemindeki likidite dağılımına dair gelişmeler göz önünde bulundurularak para piyasası faiz oranları üzerindeki operasyonel esnekliğin korunması amacıyla;

- a. 2021 yılı için nominal 64 milyar TL olarak belirlenen TCMB API portföy nominal büyüklüğü'nün, 2022 yılında, ilave alım seçeneği saklı kalmak kaydıyla, TCMB analitik bilanço aktif toplamının yüzde 5'i olarak belirlenmesi,
- b. TCMB API portföyünde bulunan ve 2022 yılında vadesi gelecek 15,5 milyar TL nominal kıymet tutarı dahil olmak üzere, söz konusu hedefe ulaşmak üzere doğrudan alım işlemlerinin gerçekleştirilmeye devam edilmesi,
- c. Doğrudan alım işlemlerinin, TCMB açık piyasa portföyünün itfa profili, piyasadaki likidite koşulları ve Hazine ve Maliye Bakanlığı iç borçlanma programı dikkate alınarak yıl içerisinde dengeli ve öngörülebilir bir çerçevede gerçekleştirilmesi, doğrudan alımı yapılacak kıymetlerin alım yapılacak ayın ilk iş günü saat 10.00'da veri dağıtım firmaları aracılığıyla ilan edilmesi,
- d. Alım ihalelerinin Pazartesi, Çarşamba ve/veya Cuma günleri bir iş günü sonrası valörlü gerçekleştirilmesi,

- e. Her bir ihale tutarının nominal en fazla 150 milyon TL olması,
  - f. İhalelere ilişkin diğer hususlarda mevcut düzenlemelerin geçerli olması ile birlikte gerektiğinde her türlü değişikliğin yapılabilmesi planlanmaktadır.
- 50.** TCMB tarafından Türk lirası ve döviz işlemleri karşılığında teminata kabul edilen kıymetler seti; yurt içi finansal piyasaların derinleşmesinin, DİBS piyasaları likiditesinin ve bankaların etkin likidite yönetiminin ihtiyaç duyacağı araçların desteklenmesi amacıyla, küresel finansal sistemdeki gelişmeler de dikkate alınarak genişletilecektir. Bu kapsamda, sürdürülebilir finansmana ilişkin çıkarılan tahviller ve benzeri borçlanma araçlarının TCMB teminat havuzuna dâhil edilmesi planlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, TCMB teminat havuzunda Türk lirası cinsi varlıkları destekleyici şekilde düzenlemeler yapılabilecek ve API fonlama yapısında DİBS'lerin teminat olarak kullanımını artırıcı adımlar atılacaktır.
- 51.** TCMB zorunlu karşılıkları fiyat istikrarı ve finansal istikrar amaçları doğrultusunda destekleyici bir araç olarak kullanacaktır. Bu çerçevede, 2022 yılında Rezerv Opsiyon Mekanizması tamamen sonlandırılacak, yabancı para yükümlülüklerin maliyetleri artırılırken, Türk lirası mevduatların gelişimini destekleyecek mekanizmalar önceliklendirilecektir. Yastık altında bulunan altın cinsinden tasarrufların ekonomiye kazandırılması amacıyla yurt içi yerleşiklerden toplanan işlenmiş veya hurda altın kaynaklı standart altınların zorunlu karşılık olarak tesis edilmesine yönelik uygulamalar 2022 yılında devam edecek, bu kanaldan toplanan altın miktarını artırmaya yönelik kapsamlı çalışmalar yürütülecektir.

## 2022 Yılında Döviz Likiditesi Yönetimi Çerçevesi

- 52.** Dalgalı döviz kuru rejimi sürdürülecek ve döviz kurları, serbest piyasa koşullarında, arz ve talep dengesine göre oluşmaya devam edecektir. TCMB, döviz kurlarının seviyesine ilişkin olarak herhangi bir hedefi gözetmemekte olup kurların düzeyini ya da yönünü belirleme amacıyla herhangi bir döviz alım ya da satım işlemi yapmayacaktır. TCMB, döviz piyasasının etkin bir şekilde çalışabilmesi için döviz kuru gelişmelerini ve buna ilişkin risk faktörlerini yakından takip etmeye ve bu kapsamda, gerekli önlemleri alarak ilgili araçları kullanmaya devam edecektir.
- 53.** Para politikasının etkinliği ve finansal istikrar açısından TCMB döviz rezervlerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. TCMB 2022 yılında da piyasa koşullarının uygun olması durumunda rezervlerini artırmaya devam edecektir. Buna yönelik araçlar şeffaf bir şekilde, belirli bir plan dâhilinde, uygun koşullarda kullanılacaktır. Bu kapsamda, reeskont kredileri kanalıyla 2022 yılında 16,6 milyar ABD dolarının TCMB net rezervlerine gireceği kesinleşmiş olup, 1 Ekim 2021 tarihinde uygulamaya alınan düzenleme ile 2022 yılında rezervlere sağlanacak katkının 2021 yılına kıyasla daha fazla gerçekleşmesi beklenmektedir.
- 54.** Kamu iktisadi teşebbüslerinin döviz ihtiyacının gerekli görülen kısmı Hazine ve Maliye Bakanlığı ile TCMB tarafından piyasa koşullarına göre doğrudan karşılanabilecektir. Bu kapsamda piyasa şartları elverdiği sürece döviz satım tutarı kademeli olarak azaltılabilecektir.
- 55.** İhracatçı, ithalatçı ve diğer firmaların kur riskini yönetebilmeleri amacıyla, TCMB nezdinde ihale yoluyla ve VİOP'ta kotasyon yoluyla TL uzlaşmalı vadeli döviz satışı piyasa koşullarına bağlı olarak gerçekleştirilecektir.

56. 2022 yılında TCMB, yurt içi bankalarla, TL ve döviz likidite yönetimi kapsamında haftalık vadede altın ve döviz karşılığı TL kotasyon swap işlemleri ile geleneksel yöntemli swap ihaleleri gerçekleştirecektir. Bununla birlikte, TCMB tarafından gerçekleştirilen swap miktarı kademeli şekilde azaltılacaktır.
57. 2022 yılında TCMB, bankaların altın likidite yönetimlerine katkıda bulunmak amacıyla kendi bünyesindeki spot piyasada döviz karşılığı altın alım ve satım işlemlerine ve BIST Kıymetli Madenler ve Taşlar Piyasası'ndaki işlemlere devam edebilecektir. Ayrıca, bankalarla Türk lirası ve döviz karşılığı altın kotasyon swap işlemlerini, altın karşılığı Türk lirası swap ihalelerini ve lokasyon swap işlemlerini 2022 yılında kullanabilecektir.
58. TCMB ile döviz piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar arasında gerçekleştirilen döviz karşılığı efektif işlemlerine 2022 yılında devam edilecektir.
59. TCMB nezdindeki Döviz Depo Piyasasında bankalara toplam yaklaşık 50 milyar ABD doları limit ile bir hafta ve bir ay vadeli döviz likiditesi imkânı sağlanmaya 2022 yılında da devam edilecektir.
60. Bankalar, 2022 yılında da TCMB'ye, kendilerine tanınan limitler çerçevesinde ve üç aya varan çeşitli vadelerde teminat döviz deposu veya altın deposu getirebilecektir.
61. 2022 yılında TCMB, rezerv biriktirme amaçlı olarak ve Türk lirası karşılığında, cevherden üretilen altın alımı işlemlerine devam edecektir.
62. 2022 yılında diğer merkez bankaları ile swap anlaşmalarının imzalanmasına yönelik görüşmelere devam edilecektir.

## Ek 1: 2021 Yılında Atılan Politika Adımları

Duyuru Tarihi	Politika Adımı
24 Aralık 2020	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 15'ten yüzde 17'ye yükseltilmesine karar vermiştir.
25 Aralık 2020	Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası ve Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası Türk lirası faiz oranı yüzde 15'den yüzde 17'ye yükseltilmiştir.
21 Ocak 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 17 düzeyinde sabit tutulmasına karar vermiştir.
18 Şubat 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 17 düzeyinde sabit tutulmasına karar vermiştir.
24 Şubat 2021	Türk lirası zorunlu karşılık oranları tüm vade dilimlerinde ve yükümlülük türlerinde 200 baz puan artırılmış, Türk lirası zorunlu karşılıkların döviz cinsinden tesis edilmesi imkânı azami oranı yüzde 30'dan yüzde 20'ye düşürülmüş, Türk lirası zorunlu karşılıkların standart altın cinsinden tesis edilmesi imkânı azami oranı yüzde 20'den yüzde 15'e düşürülmüş ve Türk lirası zorunlu karşılıklara ödenen faiz/nema oranı 150 baz puan artışla yüzde 13,5 olarak belirlenmiştir.
25 Şubat 2021	Katılım bankaları ile gerçekleştirilen swap ve vadeli döviz işlemlerinde, anılan bankaların talepleri dikkate alınarak TCMB'ye tek taraflı olarak işlem denenebilirliği getirilmiştir.
4 Mart 2021	T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve HMMKŞ tarafından kurumsal yatırımcılara ABD doları, euro ve altın cinsinden ihraç edilen devlet tahvilleri ve kira sertifikalarının Bankamızca açık piyasa işlemleri kapsamında gerçekleştirilen geri satım vaadi ile alım(repo) işlemlerinde repo karşılığı kıymet olarak kullanılabilmesine karar verilmiştir.
18 Mart 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 17'den yüzde 19'a yükseltilmesine karar vermiştir.
19 Mart 2021	Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası ve Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası Türk lirası faiz oranı yüzde 17'den yüzde 19'a yükseltilmiştir.
15 Nisan 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 19 düzeyinde sabit tutulmasına karar vermiştir.
6 Mayıs 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 19 düzeyinde sabit tutulmasına karar vermiştir.
15 Haziran 2021	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Çin Halk Cumhuriyeti Merkez Bankası arasında 30 Mayıs 2019 tarihinde imzalanan ikili para takası (swap) anlaşması, 35,1 milyar TL ve 23 milyar Çin yuanı artırılarak toplam 46 milyar TL ve 35 milyar Çin yuanına ulaşmıştır. Artırılan söz konusu rakam 15 Haziran 2021 tarihi itibarıyla TCMB hesaplarına girmiştir. Bu anlaşmanın temel hedefi yerel para birimleri üzerinden gerçekleştirilen ticareti kolaylaştırmak ve iki ülkenin finansal istikrarına destek sağlamaktır.
17 Haziran 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 19 düzeyinde sabit tutulmasına karar vermiştir.



1 Temmuz 2021	<p>Türk lirası zorunlu karşılıkların döviz cinsinden tesis edilmesi imkânı azami oranı yüzde 20'den yüzde 10'a düşürülmüş ve söz konusu imkânın 1 Ekim 2021 tesis tarihinde sonlandırılacağı açıklanmıştır. Döviz cinsinden mevduat/katılım fonuna uygulanan zorunlu karşılık oranları tüm vade dilimlerinde 200 baz puan artırılmıştır.</p> <p>Ayrıca, 25 Haziran 2021 tarihinde YP mevduat/katılım fonu hesaplarında bulunan ve bu tarihten sonra Türk lirası mevduat/katılım fonuna dönüşen tutarların zorunlu karşılık yükümlülüğünden muaf tutulmasına, Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıklara, bankacılık sistemindeki toplam mevduat/katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde ilave faiz/nema uygulanmasına karar verilmiştir.</p>
14 Temmuz 2021	<p>Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 19 düzeyinde sabit tutulmasına karar vermiştir.</p>
12 Ağustos 2021	<p>Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 19 düzeyinde sabit tutulmasına karar vermiştir.</p> <p>Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Kore Merkez Bankası arasında, 12 Ağustos 2021 tarihinden geçerli olmak üzere, Türk lirası-Kore wonu ikili para takası (swap) anlaşması imzalanmıştır. Geçerlilik süresi 3 yıl olan anlaşma, iki merkez bankası arasında azami 17,5 milyar Türk lirası veya 2,3 trilyon Kore wonu değerinde yerel para birimi takasına imkân sağlamaktadır.</p>
15 Eylül 2021	<p>Türk lirası zorunlu karşılıkların döviz cinsinden tesis edilmesi imkânının yüzde 10'dan yüzde 0'a düşürülerek sonlandırılmasıyla aynı tarihte yürürlüğe girmek üzere yabancı para mevduat/katılım fonuna uygulanan zorunlu karşılık oranları tüm vade dilimlerinde 200 baz puan artırılmıştır.</p>
17 Eylül 2021	<p>İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri kullanım ve geri ödeme koşullarında değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişikliklerle,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Toplam reeskont kredisi limiti 30 milyar ABD dolarına yükseltilmiş, bu limitin 20 milyar ABD dolarlık bölümü Türk Eximbank, 10 milyar ABD dolarlık bölümü diğer bankalar aracılığı ile kullanılacak kredilere tahsis edilmiştir.</li> <li>- Toplam limitin Türk lirası reeskont kredisi olarak da kullanılabilmesine imkân tanınmıştır.</li> <li>- Kredilerin bazı istisnalar dışında net ihracatçı firmalara kullanılması şartı getirilmiştir.</li> <li>- Kredilerin yalnızca belirlenen Türk lirası cinsi harcama alanlarında kullanılması koşulu getirilmiştir.</li> <li>- Kredilerin geri ödemelerinin ihracat bedelleriyle yapılması zorunlu kılınmıştır.</li> <li>- Aracı bankaların kredilere uygulayabileceği azami komisyon oranı 100 baz puan olarak belirlenmiştir.</li> <li>- Firmaların Merkez Bankasına ilave ihracat bedeli satış taahhüdünde bulunması halinde kredinin ilave indirimli faiz oranları üzerinden kullanılmasına imkân tanınmıştır.</li> </ul>
23 Eylül 2021	<p>Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 19'dan yüzde 18'e indirilmesine karar vermiştir.</p>
24 Eylül 2021	<p>Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası ve Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası Türk lirası faiz oranı yüzde 19'dan yüzde 18'e indirilmiştir.</p> <p>Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıklara uygulanacak faiz/nema oranı ile bankacılık sistemindeki toplam mevduat/ katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde ilave faiz/nema ödenmesi uygulaması kapsamında politika faizi seviyesinde belirlenen faiz/nema oranları 100 baz puan düşürülmüştür.</p>

21 Ekim 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 18'den yüzde 16'ya indirilmesine karar vermiştir. Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıklara uygulanacak faiz/nema oranı ile bankacılık sistemindeki toplam mevduat/ katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde ilave faiz/nema ödenmesi uygulaması kapsamında belirlenen tüm faiz/nema oranları 200 baz puan düşürülmüştür.
22 Ekim 2021	Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası ve Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası Türk lirası faiz oranı yüzde 18'den yüzde 16'ya indirilmiştir.
8 Kasım 2021	Bankaların Türk lirası ve döviz likiditesi yönetimindeki operasyonel esnekliğinin artırılması amacıyla, Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası ve/veya Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap İhalelerinde (Geleneksel Yöntem) işlem yapan bankaların, talep etmeleri halinde, işlemlerini swap yerine karşılıklı depolar şeklinde sonuçlandırabilmelerine imkân sağlanmıştır. Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam altın swap miktarı 119,5 tondan 140,5 tona, Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam altın swap miktarı 133,5 tondan 150,5 tona yükseltilmiştir.
9 Kasım 2021	Türk lirası zorunlu karşılıkların standart altın cinsinden tesis edilmesi imkânı azami oranı yüzde 15'ten yüzde 10'a düşürülmüş ve söz konusu imkânın kademeli olarak azaltılarak sonlandırılacağı açıklanmıştır. Ayrıca, yabancı para mevduat/katılım fonuna uygulanan zorunlu karşılık oranları tüm vade dilimlerinde 200 baz puan artırılmıştır.
12 Kasım 2021	Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam altın swap miktarı 140,5 tondan 169 tona, Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam altın swap miktarı 150,5 tondan 151 tona yükseltilmiştir.
18 Kasım 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 16'dan yüzde 15'e indirilmesine karar vermiştir.
19 Kasım 2021	Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası ve Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası Türk lirası faiz oranı yüzde 16'dan yüzde 15'e indirilmiştir. Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıklara uygulanacak faiz/nema oranı ile bankacılık sistemindeki toplam mevduat/ katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde ilave faiz/nema ödenmesi uygulaması kapsamında belirlenen tüm faiz/nema oranları 100 baz puan düşürülmüştür.
1 Aralık 2021	Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmiş ve Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasası nezdinde işlem yapılmıştır.
3 Aralık 2021	Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmiştir.
10 Aralık 2021	Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmiştir.
13 Aralık 2021	Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmiştir.
16 Aralık 2021	Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 15'den yüzde 14'e indirilmesine karar vermiştir.

---

17 Aralık 2021	<p>Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası ve Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası Türk lirası faiz oranı yüzde 15'dan yüzde 14'e indirilmiştir.</p> <p>Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmiştir.</p> <p>Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıklara uygulanacak faiz/nema oranı ile bankacılık sistemindeki toplam mevduat/katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde ilave faiz/nema ödenmesi uygulaması kapsamında belirlenen tüm faiz/nema oranları 100 baz puan düşürülmüştür.</p>
21 Aralık 2021	<p>20 Aralık 2021 tarihinde ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı veya döviz cinsinden katılım fonu bulunan yurt içinde yerleşik gerçek kişilerin, söz konusu hesaplarını vadeli (3, 6, 12 ay) Türk lirası mevduat/katılma hesabına dönüştürmeleri halinde söz konusu hesaplara destek uygulanmasına karar verilmiştir. Buna göre;</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Açılacak Türk lirası vadeli hesaplara işleyecek faiz/kâr payı ile hesap açılışı ve vade sonundaki kur değişim oranı kıyaslanarak yüksek olan oran üzerinden mevduat ve katılım fonu sahibine ödeme yapılması,</li><li>- Hesap açılışındaki kur ile vade sonu kurunun ne olduğuna bakılmaksızın anapara ve faiz/kâr payı tutarının müşteriye banka tarafından ödenmesi,</li><li>- Vade sonu kuru üzerinden hesaplanacak tutar, anapara ve faiz/kâr payı tutarından büyükse; aradaki farkın TCMB tarafından karşılanması,</li><li>- Vadeden önce hesaptan para çekilmesi durumunda destekten faydalanılamaması kararlaştırılmıştır.</li></ul>
27 Aralık 2021	<p>27 Aralık 2021 itibarıyla BIST Swap Piyasasında gerçekleştirilen işlemlerin, 2 hafta vadeli geleneksel yöntemli swap ihalelerine kaydırılmasına karar verilmiştir. Geleneksel swap ihalelerinde her bir bankanın ihalede verebileceği teklif tutarı toplam ihale tutarının maksimum yüzde 30'u ile sınırlandırılmış, ihaleler için belirlenen toplam swap pozisyonunun kullanılmayan kısmının bankaların kotasyon yöntemiyle yapılan swap işlem limitlerine aktarılması sonlandırılmış ve vade yapıları ölçülü bir şekilde kısaltılmaya başlanmıştır.</p> <p>Bankalararası Para Piyasası (BPP)'nda gerçekleştirilen TL Depo Satım, Geç Likidite Penceresi ve Gün İçi Limit işlemlerinde bankaların, borçlanmalarına karşılık, borçlandıkları tutarın en az yüzde 30'u oranında DİBS ve/veya HMKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları cinsinden teminat bulundurmasına karar verilmiştir.</p> <p>Bankaların teminat yönetiminde etkinlik ve operasyonel esnekliklerinin artırılması amacıyla, teminat döviz depolarının aynı gün valör ile de tesis edilebilmesine karar verilmiştir.</p>

---

**Ek 2: 2022 Yılı Para Politikası Kurulu Toplantıları ve Rapor Takvimi**

<b>PPK Toplantıları</b>	<b>PPK Özetinin İnternet Yayını</b>	<b>Enflasyon Raporu</b>	<b>Finansal İstikrar Raporu</b>
20 Ocak 2022	27 Ocak 2022	27 Ocak 2022	
17 Şubat 2022	24 Şubat 2022		
17 Mart 2022	24 Mart 2022		
14 Nisan 2022	21 Nisan 2022	28 Nisan 2022	
26 Mayıs 2022	2 Haziran 2022		27 Mayıs 2022
23 Haziran 2022	30 Haziran 2022		
21 Temmuz 2022	28 Temmuz 2022	28 Temmuz 2022	
18 Ağustos 2022	25 Ağustos 2022		
22 Eylül 2022	29 Eylül 2022		
20 Ekim 2022	27 Ekim 2022	27 Ekim 2022	
24 Kasım 2022	1 Aralık 2022		25 Kasım 2022
22 Aralık 2022	29 Aralık 2022		
19 Ocak 2023	26 Ocak 2023	26 Ocak 2023	
23 Şubat 2023	2 Mart 2023		
23 Mart 2023	30 Mart 2023		

Not: 2023 Yılı Para ve Kur Politikası metni Aralık 2022'de yayımlanacaktır.

### Ek 3: Para ve Likidite Politikası Araçları

İşlem Tipi	Amaç	Araç	Vade	Frekans
Temel Politika Aracı	İkincil piyasa gecelik faiz oranlarının politika faiz oranı (bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı) civarında oluşmasının sağlanması	Bir Hafta Vadeli Repo İhaleleri	Bir Hafta 5 - 12 gün vadelerde	Günlük
Hazır İmkânlar	Para piyasalarında oluşan faiz oranlarındaki olası dalgalanma seviyesinin TCMB tarafından belirlenen faiz koridoru içerisinde oluşmasının sağlanması	TCMB Bankalararası Para Piyasasında TL Depo Verme/Alma İşlemleri	Gecelik	Günlük
		Piyasa Yapıcı Repo İmkânı	Gecelik	Günlük
		Kira Sertifikası Karşılığı Repo Kotasyon İşlemleri	Gecelik	Günlük
		BIST Repo Pazarlarında Repo/Ters Repo İşlemleri	Gecelik	Günlük
Nihai Kredi Mercii İşlemleri	Nihai kredi mercii sıfatıyla ödeme sisteminde aksamalara sebep olabilecek geçici likidite sıkışıklıklarının ve finansal piyasaların etkin bir şekilde çalışmasını engelleyebilecek teknik kaynaklı ödeme sorunlarının önlenmesi	Geç Likidite Penceresi (GLP) Depo Verme/Alma İşlemleri	Gecelik	Günlük
		Geç Likidite Penceresi (GLP) Repo İşlemleri	Gecelik	Günlük
		Gün İçi Limit İşlemleri	Gün içi	Günlük
Rutin Olmayan Araçlar	Faizlerde aşırı oynaklığın önüne geçilmesi	Gün İçi Repo İhaleleri	Haftalık	Gerek Görüldüğü Durumlarda

## Ek 4: Döviz Piyasası Araçları ve Temel Özellikleri

	Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap İşlemleri	Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap İhaleleri (Geleneksel Yöntem)	BIST VİOP Nezdinde Türk Lirası Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemleri	Türk Lirası Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemleri	Döviz Depo Piyasası İşlemleri	Altın Karşılığı TL Swap İhaleleri (Geleneksel Yöntem)	TL Karşılığı Altın Swap İşlemleri	Döviz Karşılığı Altın Swap İşlemleri
Katılımcılar	Piyasa Üyesi Bankalar	Piyasa Üyesi Bankalar	VİOP Üyesi Tüm Kuruluşlar	Piyasa Üyesi Bankalar	Piyasa Üyesi Bankalar	Piyasa Üyesi Bankalar	Piyasa Üyesi Bankalar	Piyasa Üyesi Bankalar
Minimum Tutar	1 Milyon ABD Doları	1 Milyon ABD Doları	1.000 ABD Doları	1 Milyon ABD Doları	1 Milyon ABD Doları /Euro	1 kg	1 kg	1 kg
Teminat Oranı (Yüzde)	Yüzde 10	Yüzde 10	VİOP Tarafından Belirlenir	Yüzde 2,5	Yüzde 100	Yüzde 10	Yüzde 10	Yüzde 10
Uzlaşma	Vadede	Vadede	Günlük	Vadede	Vadede	Vadede	Vadede	Vadede
Duyurulan Limit	Döviz Piyasaları Limitinin Yüzde 30'u	Döviz Piyasaları Limitinin Yüzde 60'ı	-	-	50 Milyar ABD Doları	100 Ton	169 Ton	Alım yönlü işlemlerde 151 ton, Satım Yönlü İşlemlerde 100 ton
Vade	Bir Hafta	2 Hafta, 1 Ay, 3 Ay	VİOP Tarafından Belirlenir	1 Ay, 3 Ay	Bir Hafta, Bir Ay	1 Ay, 3 Ay, 6 Ay	Bir Hafta	Bir Hafta
Yöntem	Kotasyon	İhale	Kotasyon	İhale	Kotasyon	İhale	Kotasyon	Kotasyon